

KASBIY STANDART

Sement ishlab chiqarish

(kasbiy standartning nomi)

Reyestr raqami:

QR kod

I. Umumiy ma'lumotlar

Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Kasbiy standart "Sement ishlab chiqarishda maydalovchi", "Temir-beton ishlab chiqarish jihozlarini boshqarish pulti operatori" "Sement soluvchi", "Bunkerlovchi", "Beton qorishtirish qurilmasi operatori" kasblari bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli vazifalarni hal qilishda qo'llaniladi.

1. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb kartasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standart – kasbiy faoliyatning muayyan sohasida zarur bilim, mahorat, ko'nikma, ish staji, malaka darajasi, mehnatning mazmuni, sifati va shart-sharoitlari, ishga munosabat va xulq-atvorga qo'yilgan minimal talablarni belgilaydigan hujjat;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning kasbiy faoliyat sohalari va turlari bo'yicha tizimlashtirilgan ro'yxati;

kasbiy faoliyat sohasi – ilmiy, ijtimoiy, iqtisodiy sohalarda, ishlab chiqarishda namoyon bo'ladigan kasbiy faoliyat obyektlarining majmuasi;

kasbiy faoliyat turi – xususiyati, natijalari va mehnat sharoitlari bir-biriga yaqin bo'lgan mehnat vazifalarining majmuasi. Kasbiy faoliyat turi kasbiy standartlarni ishlab chiqishda qo'llanilib, aniq mehnat vazifalari hamda malaka talablarini tavsiflash uchun asos bo'lib xizmat qiladi;

kompetensiya – bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmui;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

malaka – tegishli hujjat bilan tasdiqlanuvchi bilim, ko'nikma va kompetensiyalar majmuasi bo'lib, shaxsning muayyan kasbiy faoliyat turini bajarishga tayyorligini aks ettiradi;

malaka darajasi – xodim yoki ishga (kasbga) talabgorning tayyorgarligi va ko'nikmalari darajasi bo'yicha mehnat funksiyalarining murakkabligi, ularni mustaqil bajarish va natijalarga mas'uliyati parametrlari bo'yicha belgilanadigan toifalangan talablar majmuasi;

mehnat funksiyasi – mehnat natijasiga erishishga qaratilgan o'zaro bog'liq mehnat harakatlari majmuasi;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

mehnat faoliyati turi – kasbiy faoliyat sohasining ajralmas qismi bo'lib, muayyan mehnat vazifalari hamda ularni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarning yaxlit majmuasini ifoda etadi;

rasmiy ta'lim – davlat tomonidan tan olingan davlat va nodavlat ta'lim tashkilotlari ishtirokidagi institutsionallashtirilgan, aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejali ta'lim;

Ishchi (ekspert) guruhi – bu kasbiy standartni ishlab chiqish, tahlil qilish va takomillashtirish jarayonida ishtirok etuvchi, sohaviy bilim va tajribaga ega mutaxassislardan tashkil topgan guruh.

Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-345-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgustdagi "Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 275-son Qarori (IFUT-2).

Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT- Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi

SHHV - shaxsiy himoya vositalari

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Sement ishlab chiqarish	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Sement, ohak, suvoq ishlari uchun va shunga o'xshash qurilish materiallarini ishlab chiqarish hamda qurilish buyumlarini tayyorlash.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	C. Ishlab chiqaradigan sanoat 23. Boshqa nometall mineral mahsulotlar ishlab chiqarish 23.5 Sement, ohak va suvoq ishlab chiqarish 23.51 Sement ishlab chiqarish 23.51.0 Sement ishlab chiqarish	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Sement ishlab chiqarish bo'yicha xodimlarning tegishli ish funksiyasini bajarish uchun zarur bo'lgan malakasiga qo'yiladigan talablar aks ettirilgan.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		81122005 - Bunkerlovchi	2
		81149019 - Sement ishlab chiqarishda maydalovchi	3
		81141008 - Temir-beton ishlab chiqarish jihozlarini boshqarish pulti operatori	3
		81144005 - Beton qorishtirish sexi operatori	3
		81149020 - Sement soluvchi	3

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1	81122005 - Bunkerlovchi	A1.2	Bunkerlarni to'ldirish jarayonini o'tkazish	A1.01.2	Yuqori malakali bunker operatori nazorati ostida liftlar, konveyerlar, skip ko'targichlar, yuk mashinalari va boshqa yuk tashish tizimlaridan foydalangan holda bunkerlarni quyma yoki bo'sh materiallar bilan to'ldirish.
				A1.02.2	Liftlar, konveyerlar, skip ko'targichlar, yuk mashinalari va avtomatik boshqaruv bilan jihozlangan ko'tarish va tashish mexanizmlarining boshqa tizimlari, pnevmatik transport vositalaridan foydalangan holda bunkerlarni bo'laklar yoki quyma materiallar bilan to'ldirish.
				A1.03.2	Germetik konveyer yordamida bunkerlarni shimgichli temir bilan to'ldirish jarayonini o'tkazish.
2	81149019- Sement ishlab chiqarishda maydalovchi	B1.3	Materiallarni maydalash va uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish	B1.01.3	Maydalash uskunalari texnik ko'rikdan o'tkazish
				B1.02.3	Maydalash uskunalariga yordamchi operatsiyalarni bajarish uchun texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash
		B2.3	Materiallarni maydalashning texnologik jarayonlarini o'tkazish	B2.01.3	Yirik materiallarni maydalash jarayonlarini boshqarish
				B2.02.3	O'rta va mayda materiallarni maydalash jarayonlarini boshqarish
3	81141008- Temir-beton ishlab chiqarish jihozlarini boshqarish pulti operatori	D1.3	Tashish vositalari va qurilmalarni boshqaruv pulti orqali boshqarish jarayoniga o'tkazish	D1.01.3	Katta o'lchamli panellar, gipsokarton plitalari va boshqa gips mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun alohida yoki ikkita bloklangan agregatlarning texnologik liniyasi bo'yicha boshqaruv pulti orqali boshqarish.
				D2.02.3	Texnologik liniyaning uch yoki undan ortiq bloklangan bloklarini pult orqali boshqarish.
				D3.03.3	Avtomatik ekish moslamasi va tegishli tashish vositalarini pult orqali boshqarish.
4	81144005 - Beton	E1.3		E1.01.3	Qo'l rejimida beton qorishtirish qurilmasida beton aralashma uchun komponentlarni tayyorlash

	qorishtirish sexi operatori		Siklik yoki doimiy harakatdagi statsionar beton qorishtirish qurilmasini qo'lda boshqarish	E1.02.3	Qo'l rejimida beton qorishtirish qurilmasida beton aralashmani tayyorlash uchun komponentlarni aralashtirish jarayonini nazorat qilish
				E1.03.3	Beton qorishtirish qurilmasidan tayyor betonni qo'lda rejimda tashish moslamalariga tushirish
5	81149020- Sement soluvchi	F1.3	Qadoqlangan sementni temir yo'l vagonlari va avtomashinalariga yuklash,	F1.01.3	Sementni syement tashiydigan yuk mashinalariga yuklash.
				F1.02.3	Sementni temir yo'l vagonlariga yuklash.
				F1.03.3	Sementni yuk mashinalariga joylashtirish, tushirish va ajratishdan oldin ularni mahkamlash.

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

sbning nomi:	Bunkerlovchi
Mashg'ulot nomining kodi:	81122
TMR bo'yicha malaka darajasi:	2
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	1. Mehnat qilish huquqi: Mehnat qonunchiligi va mehnat shartnomasi asosida ishlash huquqiga ega bo'lishi kerak 2. Yoshga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasbda rasmiy mehnat faoliyatini amalga oshirish 18 yoshdan boshlab ruxsat etiladi. 3. Jinsga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasb bo'yicha mehnat faoliyatini amalga oshirishda jins bo'yicha cheklovlar qo'yilmaydi. 4. Sog'lig'iga qo'yilgan talablar: ko'rish qobiliyati me'yorida bo'lishi; qo'l va barmoqlar harakatchanligi yetarli bo'lishi; jismoniy chidamlilikka ega bo'lishi. Balandlikda ish bajarish talab etilganda, belgilangan tartibda tibbiy ko'rikdan o'tib, ruxsatga ega bo'lishi lozim. 5. Shaxsiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar: ishni mas'uliyat bilan bajarish, mehnat intizomi va xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish; ish jarayonida aniqlik va diqqatlilikni ta'minlash, o'lchov va montaj ishlarida xatolarga yo'l qo'ymaslik; jamo'a a'zolari bilan samarali muloqot qilish va hamjihatlikda ishlay olish, xizmat madaniyatiga amal qilish; ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni samarali hal etish, to'g'ri va o'z vaqtida qaror qabul qilish; ish jarayonini rejalashtirish, ustuvorliklarni belgilash va belgilangan muddatda natijaga erishish; ish joyida tartib, tozalik va tashkilotchilikni ta'minlash. 6. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar (optimallashtirilgan, rasmiy variant): qo'l va elektr asbob-uskunalar, o'lchov vositalari bilan xavfsiz va samarali ishlash; bajarilgan ish sifati va geometrik ko'rsatkichlarni vizual va asboblarda yordamida baholash hamda kamchiliklarni bartaraf etish; 7. Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik bo'yicha talablar: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlardan o'tish, o'z bilimlarini oshirish;

	Elektr qurilmalarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilish; Elektr toki ostidagi ishlarni bajarishda maxsus ravishda ishchilarga tayyorgarlik, giometriya (masofa), izolyatsiya, xavfsizlik belgilariga rioya qilish; Ish joyidagi xatarlardan himoya qilish uchun chora-tadbirlar amalga oshirish (shaxsiy himoya vositalari).	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) umumiy o'rta ta'lim, 2) tayanch o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	ish joyida qisqa muddatli o'qitish (instruktaj) yoki qisqa muddatli kurslar yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi:	Kasbiy standartlar reestrida mavjud emas.	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	81319357 -Qorishtiruvchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sifat nazorati bo'yicha muhandis
	6	Standartlashtirish bo'yicha muhandis
	5	Sifat nazorati xizmati texnigi
	3	Beton qorish qurilmasi motoristi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.2- Bunkerlarni to'ldirish jarayoni	O'qitish natijalari	
	Mehnat harakatlari:	
	1. Temir yo'l vagonlari, yuk tashidigan avtomobillar, maydalagichlar va konveyerlarga materiallarning berilishini nazorat qilish.	
	2. Darvozalar va oziqlantiruvchilarni nazorat qilish.	
	3. Konveyerlarni ishga tushirish va to'xtatish.	
	4. Qabul qiluvchi idishlarda va konveyerda materialning kirib kelishi va joylashtirilishining bir xilligini tartibga solish.	
	5. Panjara va ularning orasidagi kerakli bo'shliqni saqlash va bunkerlarni to'ldirishni nazorat qilish.	
	6. Materialni aralashtirish (tosh massasi, issiq aglomerat va boshqa materiallar).	
	7. Shaxta vagonlarini prokatlash, o'rnatish va yuklash.	
	8. Materiallarni osilib qolish, tiqilib qolish va tiqilib qolishlarni bartaraf etish.	
	9. Katta o'lchamdagi bloklarni sindirish.	
	10. Katta bo'laklarni to'kish qutilari yoki tirmiklar panjaralarida maydalash.	
	11. Chet jismlarni olib tashlash.	

		12. Konduktorga mashinalarni tushirish uchun joylashtirish uchun signallar berish.
		13. Yuklangan vagonlarni ulash, ajratish va orqaga qaytarish.
		14. Xizmat qilingan bunkerni (lyukni) va ish joyidagi yo'lni tozalash.
		15. Bunker eshiklarini muntazam ta'mirlash.
		Ko'nikmalar:
		Katta bo'laklarni to'lib-toshgan qutilar yoki tirmiklar panjaralarida maydalash ko'nikmalari.
		Temir yo'l vagonlari, samosvallar, maydalagichlar va konveyerlarga materiallarni oziqlantirish ko'nikmalari.
		Darvozalar va oziqlantiruvchilarni ishlatish ko'nikmalari.
		Osilib qolish, tiqilib qolish va tiqilib qolishni bartaraf etish ko'nikmalari.
		Konveyerlarni ishga tushirish va to'xtatish ko'nikmalari.
		Mashinalarni aylantirish, o'rnatish va yuklash qobiliyati.
		Bunkerlarni tozalash qobiliyati.
		Yuklangan shaxta vagonlarini ulash, ajratish va dumalash ko'nikmalari.
		O'tkazgichga mashinalarni tushirish uchun joylashtirish uchun signal berish qobiliyati.
		Bunker eshiklarini muntazam ta'mirlashni amalga oshirish qobiliyati.
		Bilimlar:
		Darvozalar va yuk tashish yo'llarining tuzilishini, konveyer liniyasining qo'zg'atuvchi va kuchlanish stansiyasining transport mexanizmlarini bilish.
		Bunkerlarning tuzilishi, ishga tushirish uskunolari, ovozli va ko'rinadigan signalizatsiya tizimlarini bilish.
		Bunkerning hajmlari, qabul qiluvchi idishlarning ko'tarish qobiliyati va konveyer tasmasidagi ruxsat etilgan yuklarni bilish.
		Yuklanmagan materialning texnik shartlarini bilish.
		Yuklangan vagonlarni va samosvallarni ulash, ajratish, dumalash qoidalarini bilish.
		Katta o'lchamli bo'laklarni maydalash va materiallarning qotib qolishining oldini olish usullarini bilish.
		Birlashtiruvchi konstruksiyalarni bilish.
		Bunkerlarni tozalash qoidalarini bilish.
		Ovozli va ko'rinadigan signallarni berish va qabul qilish qoidalarini bilish. Avtotransport vositalarini tushirish qoidalarini bilish.
	A1.02.2- Liftlar, konveyerlar, skip ko'targichlar, yuk mashinalari va avtomatik boshqaruv	Mehnat harakatlari:
		1. Elektron ko'rsatkichlar yordamida bunkerlardagi materiallar darajasini kuzatish.
		2. Xizmat ko'rsatilayotgan mexanizmlarni ishga tushirish va to'xtatish.

	bilan jihozlangan ko'tarish va tashish mexanizmlarining boshqa tizimlari, pnevmatik transport vositalaridan foydalangan holda bunkerlarni bo'laklar yoki quyma materiallar bilan to'ldirish.	3. Mexanizmlarning, pnevmatik transport va avtomatik boshqaruv tizimlarining, aspiratsiya qurilmalarining bir tekis ishlashini nazorat qilish. 4. Magnit qurilmalar yordamida metall aralashmalarni ajratish. 5. Qabul qiluvchi qurilmalarga texnik xizmat ko'rsatish. 6. Agar kerak bo'lsa, mexanizmlarni qo'lda boshqarish. Ko'nikmalar: Avtomatik boshqaruvga ega liftlar, konveyerlar va boshqa ko'tarish va tashish mexanizmlari yordamida bunkerlarni bo'laklar yoki quyma materiallar bilan to'ldirish Mexanizmlarning, pnevmatik transport tizimlarining va avtomatik boshqaruvning uzluksiz ishlashini nazorat qilish Aspiratsiya qurilmalarining bir tekis ishlashini kuzatish imkoniyati. Xizmat ko'rsatilayotgan mexanizmlarni ishga tushirish va to'xtatish Bunkerlardagi materiallar darajasini nazorat qilish Magnit qurilmalar yordamida metall aralashmalarini ajratish Mexanizmlarni qo'lda boshqarish Bilimlar: Yuk ko'tarish va tashish mexanizmlari, pnevmatik transport tizimlari, avtomatik boshqaruv, nazorat va o'lchash uskunolari, aspiratsiya va magnit qurilmalari va ularning ishlash tamoyillarini bilish. Mexanizmlar, klapanlar va oziqlantiruvchilarni qo'lda boshqarish usullarini bilish. Materiallarning xossalari (granulometrik tarkibi, namlik, kiruvchi aralashmalar) va ularga qo'yiladigan talablarni bilish. Bunkerlarni turli materiallar bilan to'ldirish va ularni bunkerlardan tushirish tartibini bilish.
	A1.03.2 - Germetik konveyer yordamida bunkerlarni shimgichli temir bilan to'ldirish jarayonini o'tkazish.	Mehnat harakatlari: 1. Inert gaz atmosferasida qurilma detallarini saqlash va o'chirish jarayonini o'tkazish. 2. Yuklash moslamalari va tushirish zatvorlarini ishlashini nazorat qilish. 3. Bunkerdagi inert gaz bosimini sozlash. 4. Shamollatish tizimidagi vodorod tarkibini va bunkerdagi kislorodni kuzatish. 5. Dezaktivatsiya jarayonini nazorat qilish uchun turli darajadagi qurilma detallarining haroratini o'lchash. Ko'nikmalar: Germetik konveyer yordamida bunkerlarni turli materiallar bilan to'ldirish jarayonini boshqarish Bunkerdagi inert gaz bosimini sozlash malakalari.

		Zararsizlantirish jarayonini kuzatish ko'nikmalari.
		Shimgichli temirning haroratini o'Ichash ko'nikmalari.
		Shamollatish tizimidagi vodorod va bunkerdagi kislorod miqdorini kuzatish ko'nikmalari.
		Yuklash moslamalari va tushirish shlyuzlarining ishlashini nazorat qilish ko'nikmalari.
		Inert gaz muhitida qurilma detallarini saqlash va o'chirish jarayonini boshqarish qobiliyati.
		Bilimlar:
		Yuklash moslamalari va tushirish shlyuzlari qurilmalarini ishlash mexanizmi.
		Inert gazning bosimi va iste'mol tezligini tartibga solish usullarini.
		Shimgichli temirni tashish va saqlashning texnologik jarayonini.
		Gaz ta'minoti va egzoz klapanlari aloqalarini bilish.
		Haroratni o'Ichash va gaz rejimini tartibga solish usullarini bilish.
		Shimgichli temirning fizik va kimyoviy xossalarini bilish.
		Portlovchi va zaharli moddalarning ruxsat etilgan maksimal kontsentratsiyasini bilish.
		Mas'uliyat mustaqillik:
2. Mavjud algoritm va yo'l-yo'riqlarga muvofiq nazorat ostida standart va oddiy vazifalarni bajarish		
Texnik va/yoki texnologik talab		Sanoat xavfsizligi talablari, qurilmalarning temiriga qo'yiladigan texnik shartlar va GOSTlar talablari. Qurilmalarning temirini saqlash va o'chirish tartibi.

Kasbning nomi:	Sement ishlab chiqarishda maydalovchi
Mashg'ulot nomining kodi:	81149
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	1. Mehnat qilish huquqi: Mehnat qonunchiligi va mehnat shartnomasi asosida ishlash huquqiga ega bo'lishi kerak 2. Yoshga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasbda rasmiy mehnat faoliyatini amalga oshirish 18 yoshdan boshlab ruxsat etiladi. 3. Jinsga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasb bo'yicha mehnat faoliyatini amalga oshirishda jins bo'yicha cheklovlar qo'yilmaydi. 4. Sog'lig'iga qo'yilgan talablar: ko'rish qobiliyati me'yorida bo'lishi; qo'l va barmoqlar harakatchanligi yetarli bo'lishi; jismoniy chidamlilikka ega bo'lishi. Balandlikda ish bajarish talab etilganda, belgilangan tartibda tibbiy ko'rikdan o'tib, ruxsatga ega bo'lishi lozim. 5. Shaxsiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar: ishni mas'uliyat bilan bajarish, mehnat intizomi va xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish; ish jarayonida aniqlik va diqqatlilikni ta'minlash, o'lchov va montaj ishlarida xatolarga yo'l qo'ymaslik; jamoa a'zolari bilan samarali muloqot qilish va hamjihatlikda ishlay olish, xizmat madaniyatiga amal qilish; ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni samarali hal etish, to'g'ri va o'z vaqtida qaror qabul qilish; ish jarayonini rejalashtirish, ustuvorliklarni belgilash va belgilangan muddatda natijaga erishish; ish joyida tartib, tozalik va tashkilotchilikni ta'minlash. 6. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar (optimallashtirilgan, rasmiy variant): qo'l va elektr asbob-uskunalar, o'lchov vositalari bilan xavfsiz va samarali ishlash; bajarilgan ish sifati va geometrik ko'rsatkichlarni vizual va asboblardan yordamida baholash hamda kamchiliklarni bartaraf etish; 7. Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik bo'yicha talablar: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlardan o'tish, o'z bilimlarini oshirish; Elektr qurilmalarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilish; Elektr toki ostidagi ishlarni bajarishda maxsus ravishda ishchilarga tayyorgarlik, geometriya (masofa), izolyatsiya, xavfsizlik belgilariga rioya qilish;

	Ish joyidagi xatarlardan himoya qilish uchun chora-tadbirlar amalga oshirish (shaxsiy himoya vositalari).	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim 3) umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	Kasbiy standartlar reestrda mavjud emas.	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	93295026 - Xomashyoni maydalovchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sifat nazorati bo'yicha muhandis
	6	Standartlashtirish bo'yicha muhandis
	5	Sifat nazorati xizmati texnigi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3- Materiallarni maydalash va uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish	B1.01.3- Maydalash uskunalariga texnik ko'rikdan o'tkazish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Materiallarni maydalash va uskunalarining holati, ishidagi nosozliklar va ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rilgan choralar to'g'risida ma'lumotni qabul qilish va topshirish
		2. Signalizatsiya, video kuzatuv, favqulodda vaziyatlar vositalari, yong'inga qarshi vositalar va shaxsiy himoya vositalari materiallari, maydalash birliklari holatini va ishlab chiqarish kommunikatsiyalarining yaroqliligini tekshirish;
		3. Uskunaning bolg'asi, aylanuvchi, rolikli va tishli maydalagichlar mexanizmlari va agregatlarining texnik holatini tekshirish
		4. Barabanli tegirmonlar va parchalovchi mexanizmlar va agregatlarning texnik holatini tekshirish
		5. Yuklash qutilari, voronkalar, yig'uvchi kollektorlar, plastinka va lenta oziqlantiruvchi mexanizmlar va agregatlar, konveyerlar, statsionar va pnevmatik, gidroklassifikatorlarning texnik holatini tekshirish
		6. Maydalash uskunalarining mexanizmlari va agregatlarining suyuq va qalin moylash tizimlarining yaroqliligini tekshirish
		7. Maydalash bo'limlarida ish joylarining aspiratsiya, konditsioner va ventilyatsiya tizimlarining holatini kuzatish

		8. Uskunalarini tozalash, maydalash bo'limlarining ish joylarida chang va to'kilishlarni tozalash
		Ko'nikmalar:
		Maydalagichlar, tegirmonlar va yordamchi uskunalarini ta'mirlay olish
		Maydalash uskunasi xizmat ko'rsatish qobiliyatini baholashda organoleptik nazoratni qo'llash
		Vizual tekshirish orqali moylash tizimlari, maydalash uskunalarining gidravlika va pnevmatik tizimlarining ishlashidagi nosozliklarni aniqlash.
		Yirik, o'rta va kichik materiallarni maydalay olish
		Vizual va asbob yordamida mashina korpuslarining poydevorlari va tayanch tuzilmalariga mahkamlashning ishonchligini, maydalash majmualari uskunalarining kritik murvatli ulanishlarini mahkamlashning to'liqligini baholash.
		Gaz tozalash moslamalari, aspiratsiya tizimlari, g'illoflar, maydalash uskunalarini qopqoqlaridagi nosozliklarni aniqlash
		Favqulodda vaziyatlarda shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inga qarshi vositalardan va maxsus ish asboblardan foydalanish
		Jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish
		Bilimlar:
		Ko'rsatmalarga qo'yiladigan talablar, maydalash va maydalash uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish tartibi va qoidalari
		Uskunaning texnik holatini baholashda texnik diagnostika o'tkazishning maqsadi va qoidalari
		Maydalash uskunalarining nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Tez eskiradigan va tezda ta'mirlash yoki almashtirishni talab qiladigan maydalash uskunasi qismlari va birliklari
		Gaz tozalash moslamalari, aspiratsiya tizimlari, maydalash uskunalarini korpuslari va qopqoqlarining mahkamligiga qo'yiladigan talablar
		Maydalash bo'limlarida avariylarni oldini olish va oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlar rejasi
		Shaxsiy himoya vositalarining xizmatga yaroqliligini va ulardan foydalanishni tekshirish qoidalari
		Jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Materiallarni maydalash bo'limlarida mehnatni muhofaza qilish, sanoat, ekologik va yong'in xavfsizligiga qo'yiladigan talablar
		Mehnat harakatlari:

	B1.02.3- Maydalash uskunalariga yordamchi operatsiyalarni bajarish uchun texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	1. Materiallarni maydalash birliklarida uskunaning holati va ishlamay qolishlari va ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rilgan choralar to'g'risida ma'lumotni qabul qilish va topshirishda qabul qilish (topshirish)
		2. Maydalash agregatlarida ishlab chiqarish funksiyalarini bajarish uchun asboblari va uskunalarini tayyorlash
		3. Maydalash uskunasi ishlashida aniqlangan nosozliklarni bartaraf etish uchun navbatchi va ta'mirlash xodimlarini chaqirish
		4. Uskunalarini tozalash, ish joylarida chang va to'kilishlarni tozalash, materiallarni maydalash jarayonlarini nazorat qilish va boshqarish
		5. Maydalash mashinalari operatorlarining ish joylarida yig'ma jurnallar va hisobot hujjatlarini yuritish
		6. Texnologik uskunalar va materiallarni maydalash jarayonlarini tartibga solish tizimlarini ta'mirlashga tayyorlash
		7. Maydalash uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha yordamchi operatsiyalarni bajarish
		8. Texnologik uskunalarini va maydalash agregatlarida texnologik jarayonlarni boshqarish tizimlarini ta'mirdan keyin qabul qilish
		9. Maydalash mashinalari, maydalash majmualarining yordamchi uskunalarini agregatlari va qismlarining eskirish darajasini, deformatsiyasini aniqlash.
		Ko'nikmalar:
		Instrumental diagnostika vositalari va usullari (zondlar, kalibrlar, lupalar, texnik stetoskoplar, endoskoplar, infraqizil pirometrlar) texnik diagnostika uchun maydalash uskunalaridan foydalanish
		Texnik diagnostika usullaridan foydalangan holda maydalash, silliqlash mashinalari va yordamchi uskunalarining korpuslari, agregatlari va qismlarida yoriqlar, chiplar, tishlar, korroziya izlari, abraziv, eroziv va kavitatsionlar mavjudligini baholash
		Maydalash mashinalarining eskirgan plitalarini, maydalagichlarni, rotor plitalarini, kaltaklarni, sharlarni, qismlarini, almashtirish bo'yicha oddiy ishlarni bajarish.
		Maydalash mashinalarining asosiy va yordamchi tishli ulanishlarini mahkamlash uchun metallga ishlov berish asboblari va maxsus qurilmalardan foydalanish.
		Maydalash majmualarini mexanik, pnevmatik va gidravlik tozalash uchun asboblardan foydalanish
		Materiallarni maydalash birliklarining jihozlari maydalash mashinalari va yordamchi qismlarni va agregatlarini almashtirishda maxsus asboblardan foydalanish
		Favqulodda vaziyatlarda shaxsiy himoya vositalari va yong'inga qarshi vositalardan foydalanish

		Bilimlar:
		Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash tizimi hamda maydalash komplekslari
		Maydalash uskunasiining nosozliklarini paydo bo'lish sabablari va bartaraf etish usullari
		Operatsion (texnologik) xodimlar tomonidan maydalash uskunalarini texnik ko'rikdan o'tkazish va diagnostika qilish qoidalari
		Asboblardan foydalanish qoidalari va uskunalarni texnik diagnostika qilish uchun asboblari, maydalash va maydalash komplekslari
		Maxsus asboblari va qurilmalardan foydalanish qoidalari, maydalagichlari, inertial ekranlari, lenta konveyerlari va oziqlantiruvchilarning qismlari, agregatlari va mexanizmlari
		Maydalash majmualarini ishga tushirish, to'xtatish va uskunalarni ishlatish qoidalari
		Moylash materiallari turlari va ularni ishqalanish agregatlariga yetkazib berish usullari
		Shaxsiy himoya vositalarining xizmatga yaroqliligini va ulardan foydalanishni tekshirish qoidalari
		Jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Maydalash agregatlarida sodir bo'lgan avariylarni oldini va oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlari rejasi
		Materiallarni maydalash bo'limlarida ta'mirlash va profilaktika ishlarini bajarishda teglash tizimiga qo'yiladigan talablar
		Mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik, sanoat va ekologik xavfsizlik talablari hamda maydalash bo'limlari
		Maydalash zavodi operatorlarining ish stansiyalari uchun maxsus dasturiy ta'minot
		1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik;
		2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
	B2.01.3- Yirik materiallarni maydalash jarayonlarini boshqarish	Mas'uliyat va mustaqillik:
		Mehnat harakatlari:
		1. Smenali ishlab chiqarish topshirig'i, materiallarni keng miqyosda maydalash uchun asbob-uskunalarining ish tartibi, belgilangan texnologik reglamentlardan chetga chiqishlari va ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rilgan choralar to'g'risida ma'lumotni qabul qilish va topshirish.
		2. Yirik maydalash uskunasiining parametrlari va ishlash ko'rsatkichlariga muvofiqligini nazorat qilish
		3. Yirik maydalagich uskunalarini qo'o'lda va avtomatik boshqarish tizimlarining xizmat ko'rsatish qobiliyati va funksional ishonchligini tekshirish

B2.3- Materiallarni maydalashning texnologik jarayonlarini o'tkazish		4. Konusli maydalagichlarda maydalash uchun yirik o'lchamdagi xom ashyoni yuklash moslamalarini nazorat qilish
		5. Statsionar ekranlar yordamida tayyor o'lchamdagi xom ashyoni ajratish jarayonining borishini kuzatish
		6. Materiallar oqimidan tashish mumkin bo'lmagan, begona va maydalanmaydigan narsalarni olib tashlash, material to'siqlarini bartaraf etish
		7. Konusli maydalagichlarda materiallarni yirik maydalash jarayonlarining borishini tartibga solish
		8. Materiallarni maydalash darajasini tartibga solish
		Ko'nikmalar:
		Maydalash zavodlari operatorlarining ish joylarida smena jurnali va hisobot hujjatlarini yuritish
		Vizual kuzatishlar yordamida va nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatkichlariga ko'ra texnologik reglamentda belgilangan yirik maydalagichning parametrlari va ishlash ko'rsatkichlaridan og'ishlarni aniqlash
		Omborlarda, yuk ko'targichlarda va bunkerlarda yirik maydalash uchun xom ashyo mavjudligini vizual va daraja o'lchagich ko'rsatkichlari asosida baholash.
		Xom ashyo oqimidan maydalanmaydigan va begona narsalarni olib tashlash uchun maxsus xavfsiz asboblari, ko'tarish mexanizmlari, statsionar metall tuzoqlardan foydalanish.
		Belgilangan maydalagichning unumdorligiga muvofiq ma'lum o'lchamdagi xom ashyo bilan maydalagichlarni bir xilda yuklash uchun optimal rejimlarni tanlash.
		Statsionar ekranlarda dastlabki materiallardan ajratilgan tayyor xom ashyolarning o'lchamlarini va yirik materiallarni maydalash mashinalari tomonidan ishlab chiqarilgan tayyor mahsulotlarning o'lchamlarini vizual nazorat qilish.
		Favqulodda vaziyatlarda shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inga qarshi vositalardan foydalanish va maxsus ish asboblariidan foydalanish
		Jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish
		Maydalash va maydalash zavodi operatorlarining ish stansiyalari uchun maxsus dasturlardan foydalanish
		Bilimlar:
		Materiallarni yirik maydalash uskunasi qurilmasi, foydalanish qoidalari, texnik va texnologik tavsiflari
		Materiallarni yirik maydalash va dastlabki saralashning texnologik jarayonlari
		Yirik maydalash jarayonlarini o'tkazish bo'yicha texnologik va ishlab chiqarish ko'rsatmalari

		Maydalash ishlarining maqsadi, maydalash darajasi va bosqichlari
		Materiallarning maydalanish darajasini va maydalash mashinalarining unumdorligini belgilovchi omillar
		Materiallarni maydalashning asosiy texnologik tamoyillari
		Materiallarni ochiq va yopiq maydalash davrlarining sxemalari
		Maydalangan mahsulotlar sifatini nazorat qilish va maydalash mashinalarining unumdorligini aniqlash usullari
		Konusli maydalagichlarda materiallarni katta maydalash jarayonlarini avtomatik boshqarish va tartibga solish sxemalari
		Yelektr, ultratovush, radar va radioizotop darajasi o'lgachlari yuklash bunkerlari va maydalash qutilaridagi materiallar uchun mashinalar
		Moylash materiallari turlari, tizimlari va moylash rejimlari xizmat ko'rsatilayotgan uskunalar
		Bloklash va signalizatsiya sxemalari, ishga tushirish uskunalari va avtomatlashtirish va signalizatsiya uskunalaridan foydalanish qoidalari
		Xom ashyoni maydalash va tashishda atmosfera havosini changdan tozalash usullari, xizmat ko'rsatilayotgan uskunani muhrlash vositalari
		Katta materiallarni maydalash bo'limlarida ta'mirlash va profilaktika ishlarini bajarishda teglash tizimiga qo'yiladigan talablar
		Materiallarni maydalash bo'limlarida avariylarning oqibatlarini oldini olish va bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlar rejasi
		Shaxsiy himoya vositalarining xizmatga yaroqliligini va ulardan foydalanishni tekshirish qoidalari
		Yirik materiallarni maydalash bo'limlarida mehnatni muhofaza qilish, sanoat, ekologik va yog'in xavfsizligiga qo'yiladigan talablar
	B2.02.3- Maydalash uskunalariga yordamchi operatsiyalarni bajarish uchun texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	Mehnat harakatlari:
		1. Smenali ishlab chiqarish topshirig'i, o'rta va mayda maydalagichlarning ishlash tartibi, belgilangan texnologik reglamentlardan umumiy og'ishlar va ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rilgan choralar to'g'risidagi ma'lumotlarni smenani qabul qilish va topshirishni o'tkazish
		2. Materiallarni o'rta va mayda maydalash uchun uskunalarni qo'lda va avtomatik boshqarish tizimlarining xizmat ko'rsatish qobiliyati va funksional ishonchligini tekshirish
		3. Aspiratsiya tizimlarining ishlashini tekshirish

		4. Materiallarni o'rta va mayda maydalash uchun uskunaning parametrlari va ishlash ko'rsatkichlarini kuzatish
		5. O'rta va mayda maydalash uchun xom ashyoning omborlari va yuklash moslamalaridagi zaxiralarni aniqlash
		6. Tashish jarayonini tartibga solish, o'rta va mayda maydalash, materiallarni dastlabki va nazorat saralash
		7. Maydalash mashinalarining ishlashiga mos ravishda maydalash materiallarini bir xilda oziqlantirish uchun asboblarning ishlashini sozlash
		8. Eskirgan panjaralarni, maxsus qismlarni va segmentlarni, pistonni, prujinani va maydalash mashinalarining tushirish tirqishlarining kengligini sozlash maqsadida gidravlik qurilmalarni almashtirish orqali materiallarni maydalashning ma'lum darajasini saqlab turish.
		9. Maydalash zavodlari operatorlarining ish joylarida smena jurnallari va hisobot hujjatlarini yuritish
		Ko'nikmalar:
		Vizual kuzatishlar yordamida va nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatkichlariga ko'ra, texnologik reglamentda belgilangan o'rta va mayda maydalagichlarning parametrlari va ishlash ko'rsatkichlaridan og'ishlarni aniqlash.
		Nazorat tushirish teshiklari va maydalash mashinalari teshiklarining geometrik o'lchamlarini va inertial ekranlarning yuzalarini o'lchash uchun maxsus qurilmalardan foydalanish.
		O'rta va mayda maydalash uchun yuklash qutilari va bunkerlarida xomashyo zahiralar mavjudligini vizual va daraja o'lchagich ko'rsatkichlari asosida baholash.
		Xom ashyo oqimlaridan katta va maydalanmaydigan begona narsalarni olib tashlash uchun statsionar metall tuzoqlardan, maxsus ko'tarish mexanizmlaridan, xavfsiz qo'l asboblardan foydalanish.
		Maydalagichlarning belgilangan unumdorligiga erishish va kerakli materiallarni maydalash darajasini olish uchun maydalagichlarni xom ashyo bilan yuklashning maqbul rejimlarini tanlash.
		O'rta va mayda maydalashning tayyor fraksiyalarining maksimal hajmini vizual tarzda aniqlash.
		Xom ashyo va tayyor ezilgan mahsulotlardan ularning sifatini aniqlash uchun qo'lda yoki avtomatik namuna olish uchun asboblardan foydalanish
		Materiallarni o'rta va mayda maydalash jarayonini avtomatik boshqarish va tartibga solish tizimlarining ishlashidagi nosozliklarni aniqlash.

		Favqulodda vaziyatlarda shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inga qarshi vositalari va maxsus ish asboblariidan foydalanin
		Bilimlar: Maqsad, qurilma, konstruksiya xususiyatlari, ishlash qoidalari, maydalash mashinalarining texnik va texnologik xususiyatlari, materiallarni o'rta va mayda maydalashning ochiq va yopiq sikllarida tushirish tirqishlari va inertial ekranlarning kengligini sozlash mexanizmlari, transport (tasma) konveyerlari va aspiratsiya qurilmalari. Materiallarni yirik maydalash va dastlabki saralashning texnologik jarayonlari Maydalash jarayonlarini o'tkazish bo'yicha texnologik va ishlab chiqarish ko'rsatmalari Materiallarni o'rta va mayda maydalashning texnologik jarayonlarining xususiyatlari Materiallarning sifat ko'rsatkichlarini aniqlash uchun namuna olish tizimlari Maydalanish darajasiga ta'sir qiluvchi omillar o'rta va mayda maydalagichlardagi materiallar O'rta va mayda maydalash chiziqlarini ishga tushirish va to'xtatish qoidalari materiallari Moylash materiallari turlari, tizimlari va moylash rejimlari xizmat ko'rsatilayotgan uskunarlar Bloklash va signalizatsiya sxemalari, ishga tushirish uskunalari va avtomatlashtirish va signalizatsiya uskunalaridan foydalanish qoidalari Xom ashyoni maydalash va tashish paytida changni tozalash usullari, xizmat ko'rsatilayotgan uskunani muhrlash vositalari Materiallarni o'rta va mayda maydalash bo'limlarida ta'mirlash va profilaktika ishlarini bajarishda etiketka tizimiga qo'yiladigan talablar Materiallarni o'rta va mayda maydalash bo'limlarida avariylarni oldini olish va oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlar rejasi Shaxsiy himoya vositalarining xizmatga yaroqliligini va ulardan foydalanishni tekshirish qoidalari Materiallarni o'rta va mayda maydalash bo'limlarida mehnatni muhofaza qilish, sanoat, ekologik va yong'in xavfsizligiga qo'yiladigan talablar Maydalas'h va maydalash zavodi operatorlarining ish stansiyalari uchun maxsus dasturiy ta'minot Jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik; 2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish

Texnik va/yoki texnologik talab	Sanoat xavfsizligi talablari, qurilmalarning temiriga qo'yiladigan texnik shartlar va GOSTlar talablari. Qurilmalarning temirini saqlash va o'chirish tartibi
--	---

LOYIHA

Kasbning nomi:	Temir-beton ishlab chiqarish jihozlarini boshqarish pulti operatori
Mashg'ulot nomining kodi:	81141
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	1. Mehnat qilish huquqi: Mehnat qonunchiligi va mehnat shartnomasi asosida ishlash huquqiga ega bo'lishi kerak 2. Yoshga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasbda rasmiy mehnat faoliyatini amalga oshirish 18 yoshdan boshlab ruxsat etiladi. 3. Jinsga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasb bo'yicha mehnat faoliyatini amalga oshirishda jins bo'yicha cheklovlar qo'yilmaydi. 4. Sog'lig'iga qo'yilgan talablar: ko'rish qobiliyati me'yorida bo'lishi; qo'l va barmoqlar harakatchanligi yetarli bo'lishi; jismoniy chidamlilikka ega bo'lishi. Balandlikda ish bajarish talab etilganda, belgilangan tartibda tibbiy ko'rikdan o'tib, ruxsatga ega bo'lishi lozim. 5. Shaxsiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar: ishni mas'uliyat bilan bajarish, mehnat intizomi va xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish; ish jarayonida aniqlik va diqqatlilikni ta'minlash, o'lchov va montaj ishlarida xatolarga yo'l qo'ymaslik; jamo a'zolari bilan samarali muloqot qilish va hamjihatlikda ishlay olish, xizmat madaniyatiga amal qilish; ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni samarali hal etish, to'g'ri va o'z vaqtida qaror qabul qilish; ish jarayonini rejalashtirish, ustuvorliklarni belgilash va belgilangan muddatda natijaga erishish; ish joyida tartib, tozalik va tashkilotchilikni ta'minlash. 6. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar (optimallashtirilgan, rasmiy variant): qo'l va elektr asbob-uskunalar, o'lchov vositalari bilan xavfsiz va samarali ishlash; bajarilgan ish sifati va geometrik ko'rsatkichlarni vizual va asboblarda yordamida baholash hamda kamchiliklarni bartaraf etish; 7. Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik bo'yicha talablar: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlardan o'tish, o'z bilimlarini oshirish; Elektr qurilmalarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilish;

	Elektr toki ostidagi ishlarni bajarishda maxsus ravishda ishchilarga tayyorgarlik, giometriya (masofa), izolyatsiya, xavfsizlik belgilariga rioya qilish; Ish joyidagi xatarlardan himoya qilish uchun chora-tadbirlar amalga oshirish (shaxsiy himoya vositalari).	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim 3) umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	Kasbiy standartlar reestrda mavjud.	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	81141009 - Temir-beton buyumar va konstruksiyalarni sinash (teploizolyatsion shnur) qurilmasi mashinisti	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sifat nazorati bo'yicha muhandis
	5	Sifat nazorati xizmati texnigi
	3	Temir-beton buyumar va konstruksiyalarni sinash (teploizolyatsion shnur) qurilmasi mashinisti
	2	Temir beton buyumlarga ishlov beruvchi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.3- Tashish vositalari va qurilmalarini boshqaruv pulti orqali boshqarish jarayoniga o'tkazish	D1.01.3- Katta o'lchamli panellar, gipsokarton plitalari va boshqa gips mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun alohida yoki ikkita blokirovka qilingan agregatlarning texnologik liniyasi bo'yicha boshqaruv pulti orqali boshqarish.	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Xizmat ko'rsatilayotgan uskunani ishga tushirish va to'xtatish.
		2. Konveyer tezligini sozlash.
		3. Qo'lda va avtomatik rejimda qoliplash liniyalarining texnologik jihozlarining alohida birliklarining ishlashini pult orqali boshqarish.
		4. Nazorat va o'lchash asboblarning ko'rsatkichlarini kuzatish
		5. Belgilangan texnik hujjatlarni yuritish.
		6. Uskunaning ish holatini kuzatish.
		Ko'nikmalar:
		Boshqaruv pulti orqali yirik o'lchamli panellar, gipsokarton plitalari va boshqa gips buyumlarini ishlab chiqarish uchun bolklangan agregatlarning texnologik liniyasining bir-biriga bog'langan ikkita blokidan ishlash ko'nikmalari.
		Nazorat va o'lchash asboblari ko'rsatkichlarini nazorat qilish ko'nikmalari.

		Qo'lda va avtomatik rejimda ishni masofadan boshqarish ko'nikmalari.
		Xizmat ko'rsatilayotgan uskunani ishga tushirish va to'xtatish qo'nikmasi.
D1.02.3- Texnologik liniyaning uch yoki undan ortiq bloklangan bloklarini pult orqali boshqarish.		Bilimlar:
		Aloqa va signalizatsiya tizimini bilish.
		Nazorat va o'lchash asboblari bilish.
		Mahsulot ishlab chiqarish texnologiyasini bilish.
		Uskunalarini joylashtirish sxemalarini bilish.
		Xizmat ko'rsatilayotgan asbob-uskunalar va qurilmalarning ishlash rejimini bilish.
		Boshqaruv paneli qurilmalarini bilish.
		Mehnat harakatlari:
		1. Yuqori malakali operator nazorati ostida avtomatik ekish moslamasi va unga tegishli tashishi vositalarini pult orqali boshqarish.
		2. Avtomatik ekish moslamasini va tegishli tashish vositalarini ishga tushirish va to'xtatish.
		3. Avtomatik ekish moslamalari va boshqa jihozlarning ishlashini nazorat qilish.
		4. Keramika mahsulotlarining sifatini nazorat qilish.
		5. Prokat tegirmoni mexanizmlarini boshqarishda yordamchi ishlarni bajarish.
		6. Belgilangan retsept bo'yicha qat'iy ravishda doimiy aralashtirgichdagi tarkibiy qismlarning (gips, yog'och chiqindisi,suv) oqimini kuzatish va tartibga solish.
		Ko'nikmalar:
		Texnologik liniyaning uch yoki undan ortiq bloklangan bloklarini pult orqali boshqarish ko'nikmalari.
		Konveyer va oqim-agregat liniyalarining texnologik uskunalari guruhlarini, shuningdek, avtomatlashtirilgan beton aralashtirish agregatlarini pult orqali boshqarish ko'nikmalari.
		Avtomatik yuklagichni va tegishli tashish vositalarini ishga tushirish va to'xtatish qobiliyati.
		Ohak aralashtirgichga komponentlar oqimini tartibga solish ko'nikmalari.
		Kiruvchi keramika mahsulotlarining sifatini kuzatish imkoniyati.
		Uskunaning ish holatini va nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatkichlarini kuzatish qobiliyati.
		Bilimlar:
		Temir-beton ishlab chiqarish uskunalari ishlatish uchun asboblari, ishlash tamoyillari, ish rejimi va qoidalarini bilish.
		Avtomatik sozlagichning agregatlari qurilmalari, tashish qurilmalari haqida bilim.
		Aloqa va signalizatsiya tizimini bilish.

		Texnologik operatsiyalar ketma-ketligi va davomiyligini bilish.
		Boshqaruv paneli qurilmasini bilish.
D1.03.3- Avtomatik ekish moslamasi va tegishli tashish vositalarini pult orqali boshqarish.		Qabul qilingan signalizatsiya tizimini bilish.
		Uzluksiz ohak aralashtirgichning qurilmalari va ishlash tamoyillarini bilish.
		Keramika mahsulotlari sifatiga qo'yiladigan talablarni bilish.
		Tegirmon mexanizmlarini texnik ekspluatatsiya qilishning ishlash tamoyillari va qoidalarini bilish.
		Gips-beton ohak tayyorlash retseptini bilish.
		Mehnat harakatlari:
		1. Avtomatik sozlagich va boshqa mexanizmlarning ishlashini nazorat qilish.
		2. Avtomatik sozlash moslamasining ishlashini qo'lda boshqarishdan avtomatikga va aksincha o'tkazish.
		3. Mahsulotlarni sozlash texnologiyasi uchun dasturlarni o'zgartirish.
		4. Gips-beton panellarni yassilash uchun tegirmonning barcha mexanizmlarini boshqarish.
		5. Aravalarini avtomatik sozlash moslamasiga to'ldirish uchun tashish moslamasini boshqarish.
		6. Gipsbetonni romlarga bir xilda quyilishini nazorat qilish va tartibga solish.
		7. Konveyer tasmasi tezligini sozlash.
		8. Tegirmonni ishga tushirish va to'xtatishda ogohlantirish signallarini berish.
		9. Kassetali bloklarning, shuningdek, qo'lda va avtomatik rejimda avtomatlashtirilgan beton aralashtirish agregatlarining ishlashini pult orqali boshqarish.
		10. Belgilangan texnik hujjatlarni yuritish.
		Ko'nikmalar:
		Boshqaruv panelidan avtomatik sozlash moslamasi va tegishli tashish vositalarini boshqarish ko'nikmalari.
		Avtomatik sozlash va boshqa mexanizmlarning ishlashini nazorat qilish ko'nikmalari.
		Avtomatik sozlash moslamasining ishini qo'lda boshqarishdan avtomatikga va aksincha o'tkazish.
		Mahsulotlarni sozlash texnologiyasi uchun dasturlarni o'zgartira olish
		Tegirmonning barcha mexanizmlarini boshqarish mahorati.
		Gipsli betonning romlarga bir xilda quyilishini tartibga solish malakalari.
		Tegirmonni ishga tushirish va to'xtatishda ogohlantirish signallarini berish.
		Mashina va mexanizmlarni pult orqali boshqarish
		Texnik hujjatlarni yuritish.

		Bilimlar:
		Avtomatik sozlash mashinasi va texnologik liniyaning boshqa birliklari tuzilishini bilish.
		Avtomatik sozlash mashinasini qoʻlda va avtomatik rejimlarda ishlatish qoidalarini bilish.
		Mahsulotni sozlash texnologiyasi dasturini oʻzgartirish qoidalarini bilish.
		Tegirmon mexanizmlarining qurilmalari va ishlash tamoyillarini bilish.
		Qoliplash aralashmasining retsepti va aralashmaning tarkibiy qismlariga, ramkalarga va oʻrnatilgan qismlarga qoʻyiladigan talablarni bilish.
		Sifatiga qarab qoliplash massasining sozlanish vaqtini bilish.
		Katta oʻlchamli gips-beton panellarni ishlab chiqarish texnologiyasi va tayyor panellar uchun texnik shartlarni bilish.
		Panellarni issiqlik bilan ishlov berish rejimini bilish.
		Masʼuliyat va mustaqillik:
		2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Sanoat xavfsizligi talablari, qurilmalarning temiriga qoʻyiladigan texnik shartlar va GOSTlar talablari. Qurilmalarning temirini saqlash va oʻchirish tartibi

Kasbning nomi:	Beton qorishtirish qurilmasi operatori
Mashg'ulot nomining kodi:	81144
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	1. Mehnat qilish huquqi: Mehnat qonunchiligi va mehnat shartnomasi asosida ishlash huquqiga ega bo'lishi kerak 2. Yoshga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasbda rasmiy mehnat faoliyatini amalga oshirish 18 yoshdan boshlab ruxsat etiladi. 3. Jinsga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasb bo'yicha mehnat faoliyatini amalga oshirishda jins bo'yicha cheklovlar qo'yilmaydi. 4. Sog'lig'iga qo'yilgan talablar: ko'rish qobiliyati me'yorida bo'lishi; qo'l va barmoqlar harakatchanligi yetarli bo'lishi; jismoniy chidamlilikka ega bo'lishi. Balandlikda ish bajarish talab etilganda, belgilangan tartibda tibbiy ko'rikdan o'tib, ruxsatga ega bo'lishi lozim. 5. Shaxsiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar: ishni mas'uliyat bilan bajarish, mehnat intizomi va xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish; ish jarayonida aniqlik va diqqatlilikni ta'minlash, o'lchov va montaj ishlarida xatolarga yo'l qo'ymaslik; jamoa a'zolari bilan samarali muloqot qilish va hamjihatlikda ishlay olish, xizmat madaniyatiga amal qilish; ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni samarali hal etish, to'g'ri va o'z vaqtida qaror qabul qilish; ish jarayonini rejalashtirish, ustuvorliklarni belgilash va belgilangan muddatda natijaga erishish; ish joyida tartib, tozalik va tashkilotchilikni ta'minlash. 6. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar (optimallashtirilgan, rasmiy variant): qo'l va elektr asbob-uskunalar, o'lchov vositalari bilan xavfsiz va samarali ishlash; bajarilgan ish sifati va geometrik ko'rsatkichlarni vizual va asboblardan yordamida baholash hamda kamchiliklarni bartaraf etish; 7. Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik bo'yicha talablar: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlardan o'tish, o'z bilimlarini oshirish; Elektr qurilmalarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilish; Elektr toki ostidagi ishlarni bajarishda maxsus ravishda ishchilarga tayyorgarlik, geometriya (masofa), izolyatsiya, xavfsizlik belgilariga rioya qilish;

	Ish joyidagi xatarlardan himoya qilish uchun chora-tadbirlar amalga oshirish (shaxsiy himoya vositalari).	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim 3) umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	Kasbiy standartlar reestrda mavjud emas.	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	81319356 - Qorishtirish va aralashtirish motoristi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sifat nazorati bo'yicha muhandis
	6	Standartlashtirish bo'yicha muhandis
	5	Sifat nazorati xizmati texnigi
	3	Qorishtirish agregati mashinisti
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
E1.3- Siklik yoki doimiy harakatdagi statsionar beton qorishtirish qurilmasini qo'lda boshqarish	E1.01.3- Qo'l rejimida beton qorishtirish qurilmasida beton aralashmani tayyorlash uchun komponentlarni tayyorlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Beton markasini, ishlab chiqarish hajmini, qattiqligini, plastikligini o'z ichiga olgan beton aralashmani tayyorlash uchun topshiriqni qabul qilish
		2. Beton aralashmasi komponentlarining tarkibini (retsept), tayyorlash shartlarini tanlab olish
		3. Beton qorishtirish qurilmasini ishga tushirish (yoqish)
		4. Retsept bo'yicha beton aralashmani tayyorlash uchun komponentlarni yuklash
		5. Ish jurnalini yuritish
		Ko'nikmalar:
		Topshiriqda ko'rsatilgan texnik xususiyatlar bo'yicha beton aralashmaning (retsept) tarkibini tanlay olish
		Beton qorishtirish zavodini ishga tushira olish.
		Bunker zatvorlarini ochish va belgilangan og'irlik (hajm)ga yetgandan keyin ularni yopishni amalga oshira olish.
		Qo'shimcha komponentlarning dozasini retsept bo'yicha bajara olish
		Ish jurnaliga kerakli hisob yozuvlarini kiritib borish
		Bilimlar:
		Beton aralashmasi markalari va ularning texnik tavsiflari Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari

		Berilgan xarakteristikaning beton aralashmasini tayyorlash uchun komponentlar tarkibini tanlash tartibi
		Beton aralashmani tayyorlash uchun komponentlarni yuklash ketma-ketligi
E1.02.3- Qo'l rejimida beton qorishtirish qurilmasida beton aralashmani tayyorlash uchun komponentlarni aralashtirish jarayonini nazorat qilish		Beton aralashmani plastifikasiyalash yoki qattiqlashishini tezlashtirish uchun ishlatiladigan qo'shimchalarning turlari va maqsadi
		Boshqariladigan beton qurilmasining ishlash qoidalari va ish rejimlari
		Ish jurnalini yuritish qoidalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Beton aralashmasi komponentlarini qorishtirish muddati va rejimini nazorat qilish, shuningdek, parametrlarini aniqlash
		2. Beton qorishtirish qurilmalarida beton aralashmani tayyorlash jarayonining nazorat parametrlarini o'rnatish
		3. Beton aralashmasining tarkibiy qismlarini qorishtirish jarayonini ishga tushirishni amalga oshirish
		4. Beton aralashmasi komponentlarini aralashtirish jarayonini nazorat qilish
		5. Beton qorishtirish qurilmasining asboblari yordamida aralashtirish valiga tushgan yukni kuzatish
		6. Aralashtirish valining aylanishini to'xtatib, beton aralashmasining tarkibiy qismlarini qorishtirish jarayonini yakunlash
		Ko'nikmalar:
		Belgilangan texnik xususiyatlarga ega ma'lum darajadagi beton aralashmasini olish uchun komponentlarni qorishtirish davomiyligi va rejimi parametrlarini aniqlash.
		Beton aralashmani tayyorlash jarayoni uchun retseptda ko'rsatilgan harorat va namlik sharoitlarini ta'minlash
		Beton aralashmasining tarkibiy qismlarini qorishtirish jarayonini amalga oshira olish
		Beton aralashmasi komponentlarini qorishtirish jarayonini nazorat qila olish
		Beton aralashmasining tarkibiy qismlarini qorishtirishda aylanish validagi yukning oshib ketmasligini oldini olish
		Beton aralashtirish jarayoni tugagandan so'ng, aralashma valini to'xtatish
		Bilimlar:
		Beton aralashmalarining navlari
		Beton qorishtirish qurilmasining validagi ruxsat etilgan maksimal yuklar
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
		Beton aralashtirish zavodining qurilmasi, ishlash qoidalari va ishlash rejimlari

		Belgilangan xususiyatlarning beton aralashmasini olish uchun komponentlarni aralashtirish jarayonining nazorat parametrlarini aniqlash tartibi
		Belgilangan xususiyatlarga ega beton aralashmasini olish uchun beton qorishtirish qurilmalarida tarkibiy qismlarni aralashtirish jarayonining nazorat parametrlarini oʻrnatish tartibi
	E1.03.3- Beton qorishtirsh qurilmasidan tayyor betonni qoʻlda rejimda tashish moslamalariga tushirish	Mehnat harakatlari:
		1. Har bir beton qabul qiluvchi uchun kerakli hajmdagi beton aralashmani maqsadli tushirish muddatini aniqlash
		2. Beton qabul qiluvchi qurilmalarni tushirish vaqtida beton aralashmaning yoʻqolishini oldini oladigan ish holatiga oʻrnatish uchun signal yuborish
		3. Beton aralashmani maqsadli tushirish uchun qabul qiluvchi qurilmalarning mavjudligi va aniqligini tekshirish
		4. Beton aralashmasini tushirish jarayonini ishga tushirish
		5. Manzilli beton aralashmasini tushirishni amalga oshirish vaqtini nazorat qilish
		6. Yukni tushirish jarayonini yakunlash
		7. Xom ashyo-tashish dalolatnomasini yuritishi
		8. Hisobotni ish jurnaliga kiritish
		Koʻnikmalar:
		Kerakli hajmdagi beton aralashmani maqsadli tushirish uchun zarur boʻlgan vaqtni aniqlay olish
		Tushirish vaqtida beton aralashmaning minimal yoʻqotilishini taʼminlay olish
		Beton aralashmasini tushirish jarayonini ishga tushirish va tugatishni amalga oshira olish
		Beton aralashmasini chiqarish uchun transport hujjatlarini tayyorlay olish
		Ish jurnaliga hisobot yozuvlarini kirita olish
		Bilimlar:
		Kerakli hajmdagi beton aralashmani tushirish uchun zarur boʻlgan vaqtni aniqlash tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish va yongʻin xavfsizligi talablari
	Minimal yoʻqotishlar bilan beton aralashmani maqsadli tushirish jarayonini amalga oshirish tartibi	
	Transport hujjatlarini tayyorlash va ish jurnaliga hisobot yozuvlarini kiritish tartibi	
	Masʼuliyat mustaqillik: va	1. Oʻz harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik;
		2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Sanoat xavfsizligi talablari, qurilmalarning temiriga qoʻyiladigan texnik shartlar va GOSTlar talablari. Qurilmalarning temirini saqlash va oʻchirish tartibi.

Kasbning nomi:	Sement soluvchi
Mashg'ulot nomining kodi:	81149
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	1. Mehnat qilish huquqi: Mehnat qonunchiligi va mehnat shartnomasi asosida ishlash huquqiga ega bo'lishi kerak 2. Yoshga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasbda rasmiy mehnat faoliyatini amalga oshirish 18 yoshdan boshlab ruxsat etiladi. 3. Jinsga qo'yiladigan talablar: Ushbu kasb bo'yicha mehnat faoliyatini amalga oshirishda jins bo'yicha cheklovlar qo'yilmaydi. 4. Sog'lig'iga qo'yilgan talablar: ko'rish qobiliyati me'yorida bo'lishi; qo'l va barmoqlar harakatchanligi yetarli bo'lishi; jismoniy chidamlilikka ega bo'lishi. Balandlikda ish bajarish talab etilganda, belgilangan tartibda tibbiy ko'rikdan o'tib, ruxsatga ega bo'lishi lozim. 5. Shaxsiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar: ishni mas'uliyat bilan bajarish, mehnat intizomi va xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish; ish jarayonida aniqlik va diqqatlilikni ta'minlash, o'lchov va montaj ishlarida xatolarga yo'l qo'ymaslik; jamo'a a'zolari bilan samarali muloqot qilish va hamjihatlikda ishlay olish, xizmat madaniyatiga amal qilish; ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni samarali hal etish, to'g'ri va o'z vaqtida qaror qabul qilish; ish jarayonini rejalashtirish, ustuvorliklarni belgilash va belgilangan muddatda natijaga erishish; ish joyida tartib, tozalik va tashkilotchilikni ta'minlash. 6. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar (optimallashtirilgan, rasmiy variant): qo'l va elektr asbob-uskunalar, o'lchov vositalari bilan xavfsiz va samarali ishlash; bajarilgan ish sifati va geometrik ko'rsatkichlarni vizual va asboblarda yordamida baholash hamda kamchiliklarni bartaraf etish; 7. Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik bo'yicha talablar: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlardan o'tish, o'z bilimlarini oshirish; Elektr qurilmalarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilish;

	Elektr toki ostidagi ishlarni bajarishda maxsus ravishda ishchilarga tayyorgarlik, giometriya (masofa), izolyatsiya, xavfsizlik belgilariga rioya qilish; Ish joyidagi xatarlardan himoya qilish uchun chora-tadbirlar amalga oshirish (shaxsiy himoya vositalari).	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim 3) umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	Kasbiy standartlar reestrda mavjud.	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	81149022- Sement joyluvchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sifat nazorati bo'yicha muhandis
	6	Standartlashtirish bo'yicha muhandis
	5	Sifat nazorati xizmati texnigi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
F1.3- Qadoqlangan sementni temir yo'l vagonlari va avtomashinalariga yuklash, sement bilan o'ralgan qoplarni qadoqlash mashinasining konveyeridan uzatish lentali konveyerga berish yoki ko'chirish konveyerining tushirish stolidan qoplarni olib tashlash, ularni qo'lda harakatlantirish va avtomashinalarga joylashtirish.	F1.01.3- Sementni syement tashiydigan yuk mashinalariga yuklash.	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Sement yuk mashinalarini yuklash platformasiga kelib turishini ta'minlash.
		2. Sementni mexanizmlar yordamida yoki qo'lda turli sig'imdagi qoplarga quyish.
		3. Aspiratsiya moslamalarini yoqish va o'chirish.
		4. Sementni yuk mashinalariga bir xilda to'ldirilishi va yuklanishini nazorat qilish.
		5. Pnevmatik tizimning ishlashini tekshirish.
		6. Uskunaning muhrlanishini ta'minlash.
		7. Nazorat-o'lchash asboblari va avtomatlashtirilgan uskunalarining ko'rsatkichlarini kuzatib borish.
		8. Xizmat ko'rsatayotgan uskunaning nosozliklarini oldini olish va bartaraf etish.
		Ko'nikmalar:
		Uskunalaridagi nosozliklarni bartaraf eta olish
		Sement yuk mashinalarini sement bilan to'ldirish va yetkazib berishning bir xilligini nazorat qila olish.
		Pnevmatik tizimlarning ishlashini tekshirisha olish.
		Sement yuk mashinalarining lyuklarini yopish va ochish
		Sementni sement avtomashinalariga to'g'ri yuklay olish

		Xizmat ko'rsatayotgan uskunaning nosozliklarini oldini olish
		Bilimlar:
		Sementni tashish sxemalarini bilish.
		Xizmat ko'rsatayotgan uskunaning qurilmalari va ishlash tamoyillarini bilish.
		Yuborilayotgan syement brendini bilish.
		Qoplarni syement bilan to'ldirish standartlarini bilish.
		Uskunaning nosozliklarini aniqlash va bartaraf etish usullarini bilish.
		Changli havoni tozalash usullarini bilish.
	F 1.02.3- Sementni temir yo'l vagonlariga yuklash.	Mehnat harakatlari:
		1. Vagonlarni tekshirish, tozalash va yuklashga tayyorlash.
		2. Vagonlarga shlanglarni o'rnatish.
		3. Vagonlarni sement bilan to'ldirish va yetkazib berishning bir xilligini nazorat qilish.
		4. Sement yuk mashinalari va vagonlarning lyuklarini, eshiklarini yopish, ochish.
		5. Avtotransport vositalariga texnik xizmat ko'rsatish.
		6. Uskunalar va vagonlarning germetik qilinishini nazorat qilish.
		7. Pnevmatik tizimning ishlashini tekshirish.
		8. Xizmat ko'rsatayotgan uskunaning oldini olish va nosozliklarni bartaraf etish.
		9. Qadoqlash mashinalarida sementni qoplarga joylashtirish.
		10. Qadoqlash mashinalarining valf teshiklariga qoplarni osib qo'yish.
		11. Qoplarni sement bilan to'ldirish va ularni transport vositasiga joylashtirishni nazorat qilish.
		12. Qadoqlash mashinalari va yordamchi uskunalarining uzluksiz ishlashini va to'g'ri holatdaligini ta'minlash.
		13. Aspiratsiya agregatlarining ishlashini nazorat qilish.
		14. Uskunadagi nosozliklarni bartaraf etish.
		Ko'nikmalar:
		Temir yo'l vagonlarida syement yuklay olish.
		Avtomobillarni syement bilan to'ldirish va yetkazib berishning bir xilligini nazorat qila olish
		Sement yuk mashinalari va yengil avtomobillarning lyuklarini, eshiklarini yopish va ocha olish
		Uskunalar va avtomashinalarning germetlashni nazorat qila olish.
		Avtotransport vositalariga xizmat ko'rsata olish.
		Xizmat ko'rsatilayotgan uskunaning oldini olish va nosozliklarni bartaraf eta olish.

		Nazorat-o'lchash asboblari va avtomatlashtirish ko'rsatkichlarini nazorat qila olish
		Uskunalaridagi nosozliklarni bartaraf eta olish.
		Pnevmatik tizimning ishlashini tekshira olish
		Bilimlar:
		Vagonlarning texnik holatiga qo'yiladigan talablarni bilish.
		Sementni tashish sxemalari va jo'natilayotgan sementning navini bilish.
		Temir yo'l vagonlarini sement yuklash uchun jihozlash qoidalarini bilish.
		Qadoqlash mashinalari va yordamchi uskunalarining texnik tavsiflari va konstruktiv xususiyatlarini bilish.
		Xizmat ko'rsatilayotgan uskunaning moylash jadvallarini bilish.
		Moylash materiallarining navlari va xossalarini bilish.
	F 1.03.3 - Sementni yuk mashinalariga joylashtirish, tushirish va ajratishdan oldin ularni mahkamlash.	Mehnat harakatlari:
		1. Vagonlar va yuk mashinalarini tekshirish, tozalash va yuklashga tayyorlash.
		2. Yuklarni yuklangandan keyin transport vositalariga joylashtirish, mahkamlash va ajratish.
		3. Yukni tushirishdan oldin ularni mahkamlash.
		4. Yuklarni tashish va tashish moslamalari orqali tushirish uchun yuklash joyiga yetkazib berish.
		5. Yuk ko'tarish va tashish uskunalariga smenali texnik xizmat ko'rsatish.
		6. Siklik va uzluksiz yuk ko'tarish va tashish uskunalarini, transport vositalarini boshqarish.
		Ko'nikmalar:
		Texnologik jarayonni saqlash
		Avtotransport vositalarini boshqarish bo'yicha operatsiyalarni ketma-ket bajara olish.
		Yuklarni yuklangandan keyin transport vositalariga joylashtirish, mahkamlash va ajrata olish.
		Siklik va uzluksiz yuk ko'tarish va tashish uskunalarini boshqara olish.
		Yuk ko'tarish va tashish uskunalariga texnik xizmat ko'rsata olish.
		Avtotransport vositalarini boshqara olish.
		Yukni tushirishdan oldin uni mahkamlay olish.
		Bilimlar:
		Davlat standartlari va foydalaniladigan xomashyo va tayyor mahsulotlarning texnik shartlarini bilish.
		Kranlar, liftlar va shunga o'xshash uskunalarining operatorlari (haydovchilari), shuningdek, integratsiyalashgan jamoa a'zolariga berilgan signallarni bilish.

		Xizmat ko'rsatilayotgan uskunaning qurilmalari va ishlash tamoyillarini bilish.
		Signal va aloqa uskunalari, yuk ortish va tushirish mexanizmlarini bilish.
		Amaldagi xom ashyo, yoqilg'i va kimyoviy mahsulotlarning xususiyatlarini bilish.
		Qoidalarini bilish va ishlatiladigan xom ashyo, yoqilg'i va kimyoviy mahsulotlarni qabul qilish.
		Yuklash va tushirish qoidalarini bilish.
	Mas'uliyat mustaqillik:	va 1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik; 2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Sanoat xavfsizligi talablari, qurilmalarning temiriga qo'yiladigan texnik shartlar va GOSTlar talablari. Qurilmalarning temirini saqlash va o'chirish tartibi

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	«Qizilqumsyement» aksiyadorlik jamiyati texnik direktor o'rinbosari	Xudoyberdiyev Odiljon Xakimovich
2	“Sherobod sement zavodi” MCHJ mehnatni tashkil etish va ish haqi bo'lim boshlig'i	Berdimuratov Shavkat Axatdjanovich
3	“Ohangaronshifer” aksiyadorlik jamiyati bo'lim boshlig'i	Raximov Zoxid Israilovich
4	“O'zqurilishmaterialITI” MCHJ ilmiy-tadqiqot va injiniring markazi direktori	Razzoqov Saidahmad Zaynutdinovich
5	Toshkent arxitektura-qurilish universiteti texnika fanlari nomzodi, professori	Sattarov Zafar Muradovich